

Seriál o ruském opozičním kvasu, díl druhý: Pytel neškodných blech

Test ruské politické opozice, ve kterém měla ukázat, nakolik je schopna skutečné opozice vládnoucí moci, proběhl docela nedávno. Ve dnech, kdy zemi zachvátilo dobrovolně povinné nadšení z možné války s Ukrajinou a kdy se za mírová vystoupení zatýkalo a aktivisté si šli do vězení odsedět svých sedm, deset nebo patnáct dnů. Pro opozici to byla ryzí šance. Že ji nevyužila, ale není moc překvapivé.

pondělí 17. března 2014, 15:00

Na strany, které nejsou vládní a zasedají v ruské dolní parlamentní komoře, Dumě, nemohl nikdo soudný vsadit v tomto smyslu ani zlámanou grešli. Je pravda, že nevládní frakce sem tam hýří kritickými připomínkami, ale když jde do tuhého – tedy když přikáže Kreml a jeho příkaz přetlumočí Putinovo Jednotné Rusko (JR) – hlasuje tato formální opozice vždy s vládou.

Gennadij Zjuganov (v dolní řadě uprostřed) na olympiádě v Soči

FOTO: Vadim Ghirda, ČTK/AP

Komunistická strana Ruské federace (KSRF) je sesterskou stranou našich českých a moravských komunistů. Jen se tolik nesnaží být viděna na demokratických pozicích – její šéf Gennadij Zjuganov se otevřeně hlásí ke Stalinovu odkazu. Navíc si k marxismu-leninismu a stalinismu přibrali ruští komunisté také pravoslaví. U nás by tak stěží vystoupili třeba proti církevním restitucím. S vládnoucí mocí se shodují na budování ruského státu na základě lidového vlastenectví. Proto KSRF plně podpořila vojenskou akci na Krymu.

Osobně se vydal pozvednout ducha neoznačených vojáků na ukrajinském poloostrově i lídr jiné parlamentní formálně opoziční partaje Vladimir Žirinovskij. Jeho Liberálnědemokratická strana Ruska byla vytvořena začátkem devadesátých let jako nástupnická za Liberálnědemokratickou stranu Sovětského svazu, o jejíž založení se podle názoru široce sdíleného v ruském veřejném prostoru zasloužila bývalá KGB. I tato partaj staví svou ideologii na směsici nacionalismu a vlastenectví, a proto krymskou operaci hlasitě podpořila.

Poslední parlamentní nevládní strana, Spravedlivé Rusko (SR), je také umělým konstruktem. Vytvořili ji v roce 2006 lidé z Putinova okolí jako subjekt, který měl být především v sociální oblasti povoleným oponentem Jednotného Ruska. SR se vyvíjela po spirále: od součinnosti s JR přes rétorický nesouhlas zpět k součinnosti. Hlásí se k sociální demokracii, obdržela však varování Socialistické internacionály (SI) o neslučitelnosti některých svých návrhů zákonů se sociálnědemokratickými myšlenkami. Šéf strany Sergej Mironov naopak zaslal SI výzvu k odsouzení účasti ukrajinských nacionalistických sil na posledních událostech. Osobně pak zajel do krymského Sevastopolu, aby podpořil bojovou náladu Rusů.

Grigorij Javlinskij, šéf strany Jabloko
FOTO: Alexander Zemlianichenko [CTK/AP](#)

Jestliže jsou tzv. opoziční parlamentní strany ve skutečnosti nejen v menšině, ale také bez reálné opoziční agendy, o stranách a straničkách, které jsou mimo Dumu, můžeme říci, že jejich praktický opozičněpolitický význam je ještě mizivější.

Papežštější než papež se ve vztahu ke krymské operaci ukázal šéf Jiného Ruska Eduard

Limonov. Představitelé strany, jejímž ekonomickým programem je *Uzmout a rozdělit!* a která byla dříve známa pod názvem Nacionálbolševici, se kdysi pravidelně pouštěli do fyzických střetů s policií. Limonov se ale postupně stal ochráncem režimu. Dnes je sloupkařem proputinovských Izvěstíj a v krymské krizi proslul zcela nevázaným ruským šovinismem.

Podobný postoj logicky zaujaly četné nacionalistické strany a sdružení, z nichž je největší Nacionálnědemokratická strana.

Kompromisní pozici vyjádřili stalinisté a maoisté z Levé fronty. Její šéf Sergej Udalcov, který se hlásí k SSSR a ženil se v tričku se Stalinem na prsou, vyzval ruskojazyčné Ukrajince na jihu a východě země k co nejrychlejšímu osamostatnění formou referend a vyslovil se proti přítomnosti ruských vojsk do okamžiku, než toto rozhodnutí bude formálně stvrzeno.

Občanská plaforma, která připomíná naši TOP 09 a kterou založil miliardář Michail Prochorov a vede jeho sestra Irina, zase přišla s diplomaticky laděnou výzvou k zamezení krveprolití na Krymu.

Naopak s důrazným odsouzením Putinových kroků vystoupila strana RPR-PARNAS, která sdružuje pravicové politiky se zkušenostmi z dřívějších ruských vlád. Ti však dnes nejsou schopni mobilizovat ani tolik voličů, aby se dostali do Dumy. Navíc je strana momentálně oslabena rozkolem ve vedení, kdy ji opustil jeden z jejich lídrů Vladimir Ryžkov.

Putina odsoudil i někdejší pravicový vládní ekonom Grigorij Javlinskij. Jeho Jabloko je ale v celoruském měřítku rovněž bezvýznamné. Miniaturní Západní volba byla jako obvykle radikálně protiputinová, ale nikdo tomu nevěnoval pozornost. A stejně malá Libertariánská strana, obdoba českých Svobodných, se ohledně Krymu ani nevyjádřila.

Naproti tomu zcela jednoznačný byl vzkaz lídra nedávno zaregistrované Strany pokroku Alexeje Navalného: „Ne válce!“ Musela ho ovšem na sociálních sítích tlumočit jeho žena Julie, protože Navalnyj je v domácím vězení, má na noze čidlo a zakázaný internet. O tomto nejvýraznějším opozičním politikovi více příště.

Alexandr Mitrofanov, SALON, Právo